Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto IV. (XI.), štev. 189 | Maribor, četrtek 21. avgusta 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Potreba poklicne posvetovalnice

Približno še dva tedna in odprli se bodo zopet hrami učenosti in modrosti. Z mešanimi občutki pričakujejo ta trenutek naši mladi, največ skrbi pa imajo starši, ki se baš te dni s podvojeno brigo sprašujejo: »Kaj bo z otroki? V katero šolo, v katero zaposlenje?« Eni se ne morejo odločiti, bi li vpisali svojo deco v meščansko šolo, v gimnazijo ali v realko. Drugi, ki imajo že »male maturante«, iščejo informacij, kakšni so izgledi za bodočnost. Absolventi in abiturijenti delajo načrte, a kaj, ko je danes vse prenapolnjeno, za visoke šole pa je treba vztrajnosti in denarja. Najrevnejši sloji se zadovoljujejo z rokodelstvom, toda katero, ko je pa toliko brezposelnih?!

Brezposelnost je na žalost tako narastla, da celo mnogo absolventov in abiturientov našega zdravstveno-pedagoškega zavoda slitev kjerkoli. A mnogo je poklicanih, žal le malo izvoljenih. Znan nam je slučaj, da se absolviran gimnazijec iz Maribora preživlja kot skromen potnik in se kot tak podi od vasi do vasi, da zasluži vsaj za kruh in obleko... Jasen dokaz za proletarizacijo inteligence!

Že večkrat se je poudarjala potreba, da se ustanovi v Mariboru posvetovalnica za poklice.

Ob sklepu preteklega šolskega leta smo z zanimanjem ogledovali razstavo našega zdravstveno pedagoškega zavoda — pomožne šole, ki lahko s posebnimi pripomočki natančno dožene vse duševne sposobnosti in nesposobnosti otroka. Z raznimi metodami sestavljeni duševni profili so lahko verno kazalo za otrokovo bodočnost, kar se tudi že v vseh kulturnih državah dosledno izvaja in so tam poklicne posvetovalnice danes važen vzgojni činitelj, s katerim starši resno računajo.

Na žalost pa je danes pri nas prvo — kruh ter zato roditelji na duševne in telesne zmožnosti otrokove ne polagajo velike važnosti, temveč mu sami odrejajo poklic, ki ga po njih mnenju najprej privede do kruha in zaslužka. Starši pa ne pomislijo, da so novi časi prinesli povsem nove potrebe.

Danes niso poklici ve[illegible] stalni in trajno potrebni. Saj je cel[illegible] akademskih poklicih opažati krizo, [illegible]le v rokodelstvu! V zadnjem [illegible]ju navadno starši ne vedo druge po[illegible] čevljarstvo, krojaštvo, mizarstvo in [illegible]čavničarstvo. Mojstri se vajencev n[illegible]anijo, zato ne bodo nikdar svetovali, [illegible], naša obrt je prenapolnjena. Nasprotno: še priporočajo svoje rokodelstvo in večinoma niti ne vprašajo, ali ima fant za obrt veselje. Seveda sledi marsikje brdko razočaranje...

So pa danes pri nas poklici, ki niso prenapolnjeni. Elektrotehnična, gradbena in mehanična stroka iščejo danes specijaliste, ki jih pa na žalost najdejo v največ primerih le v — inozemstvu. Tako nam lepe možnosti zaslužka odnašajo tujci, ki so si znali poiskati času primerno zaposlitev.

Prav tako je v višjih poklicih, kjer je danes — po mnenju staršev — uradnik, učitelj itd. edino dosegljiv stalen zaslužek. V resnici je ta doba minula in sta danes ravno učiteljišče (5 letnikov) in trgovska akademija vsled strogih sprejemnih izpitov že težje dosegljiva. Nasprotno pa primanjkuje specialnih uradnikov v tehnični, agrarni in gozdarski stroki. Tu se odpirajo novi viri, seveda le za one, ki kažejo posebne duševne zmožnosti. In kdo naj to ugotovi? Vsekakor je nujno potreben forum, kjer dobe starši to zadevna pojasnila, kjer preizkusijo in določijo duševne sile svojih otrok, kjer dobe objektivne nasvete, odločilne za otrokovo bodočnost.

Za poklicno posvetovanje pa je treba strokovnjakov, ki jim starši lahko popolnoma zaupajo. Inicijativno v tem oziru je nastopila mariborska pomožna šola in njen ravnatelj g. Anton Skala je že svojčas izjavil, da je za duševne preizkušnje na razpolago. Tudi Pedagoška centrala je ob času pedagoških tednov poudarjala važnost poklicnih posvetovalnic, ki so tudi v drugih državah v rokah pedagogov. Tako so v Mariboru pravzaprav dani vsi predpogoji za ustanovitev posvetovalnice, ki bi staršem v veliki meri olajšala skrbi, otroke pa bi usmerila tja, kamor po svojih zmožnostih spadajo.

Z dobro voljo in razumevanjem težkega položaja bi se dalo rešiti še marsikaj. Z večletnim odlaganjem se je itak že mnogo zamudilo. Torej: na delo za mariborsko poklicno posvetovalnico!

M. R. O. v razpadu

ČETRTI ANGLEŠKI KORAK V SOFIJI RADI SPLETK MAKEDONSKIH REVOLUCIJONARJEV. — VPLIV NEKDAJ VSEMOGOČNE ORGANIZACIJE VEDNO MANJŠI.

BEOGRAD, 21. avgusta. Nova nepričakovana demarša angleškega poslanika pri zunanjem ministrstvu dr. Burovu ter poslanikova avdijenca pri kralju Borisu, v kateri je opozoril na rovarjenje makedonstvujuščih in vložil energičen protest angleške vlade, sta napravila v vsej bolgarski javnosti silno globok vtis. Nova angleška demarša v Sofiji dokazuje, da se inozemska javnost nikakor ne da spraviti v zmoto in da inozemstvo fiktivnih aretacij voditeljev makedonskih revolucijonarjev še ne smatra za jamstvo reda in miru na Bolgarskem. Listi zlasti naglašajo dejstvo, da je to sedaj že četrta angleška demarša in da se vlada sedaj ne bo mogla več zatekati k nadaljnemu izbegavanju akcije proti makedonskim revolucijonarjem.

LONDON, 21. avgusta. »Times« objavljajo poročilo svojega posebnega dopisnika, ki je nedavno prepotoval vso bolgarsko Makedonijo. Poročevalec se v svojem dopisu bavi zlasti z makedonstvujuščimi ter ugotavlja, da njihov upliv in pokret čim dalje bolj pojema ter polagoma popolnoma izginja. Na svojem potovanju je proučeval ves položaj in prišel do zaključka, da je neomejena oblast makedonskih revolucijonarjev izginila celo v onih pokrajinah, kjer je bil sofijski komite še do nedavno odločujoč in absoluten gospodar položaja. Časi, ko je makedonski revolucijonarni komite sam na svojo pest nalagal in izterjeval davke, postavljal in premeščal državne uradnike, so menda za vselej izginili.

Naša delegacija za jesensko zasedanje Društva narodov

BEOGRAD, 21. avgusta. V zunanjem ministrstvu je bila danes sestavljena delegacija za jesensko zasedanje Društva narodov. Delegaciji bo predsedoval zunanji minister dr. Marinković, člani pa so: bivša ministra dr. Mažuranić in dr. Gosar, poslanik dr. Šumenković v Bernu, naš stalni delegat pri Društvu narodov dr. Fotić in beograjski vseučiliški profesor dr. Todorović. Dr. Marinković odpotuje v Ženevo 2. septembra, tako da bo 5. septembra že lahko predsedoval zasedanju Sveta Društva narodov.

Razširjenje tramvajskega omrežja v Ljubljani

LJUBLJANA, 21. avgusta. Razširjenje tramvajskega omrežja v Ljubljani, ki je bila eno najvažnejših občinskih zadev, se bo pričelo že prihodnji teden. Danes so pričeli dovažati tračnice na Gosposvetsko in Celovško cesto za progo v Šiško, ter na Tržaško cesto za progo na Vič. Gradbena dela bodo gotova do julija prihodnjega leta. Obenem bodo do tedaj vsi vozovi cestne železnice izmenjani z novimi, modernimi vagoni, ki jih bo izdelala tvornica vagonov v Brodu.

70 letnica Poincareja

PARIZ, 21. avgusta. Poincare je bil včeraj o priliki svoje 70letnice deležen izrednih časti. Ves dan je velika množica oblegala njegovo hišo in mu prirejala viharne ovacije. Za dostavljanje pošte in daril je bila organizirana posebna dostavljalna služba, ker prejema jubilant na tisoče in tisoče čestitk iz vseh pokrajin sveta.

Nov tip letala

LONDON, 21. avgusta. Iz Newyorka poročajo o konstrukciji novega tipa letala, ki ima namesto kril Flettnerjeve rotorje. Poizkusni poleti, ki so se izvršili v največji tajnosti, so baje uspeli zelo dobro. Rotorji so iz trdega aluminija in prenašajo silo na propeler. Podrobnosti konstrukcije se čuvajo v največji tajnosti.

Dramatičen boj med zločincem in orožniki

PARIZ, 21. avgusta. Neki zločinec, ki so ga oblasti že dolgo zasledovale, se je skril v mestecu Colettu v neki hiši, kjer se je zabarikadiral. Celih 36 ur se je spretno upiral orožnikom. Ko pa je izstrelil predzadnjo patrono, je zažgal vse svoje papirje, uničil vsako sled svoje identitete tudi na perilu, spisal fantastično pismo v verzih za svojo neznano ljubico, potem pa si pognal zadnjo patrono v glavo. Orožniki so ga našli mrtvega na tleh.

Automobilske nesreče

MILAN, 21. avgusta. Na cesti Macerata-Tolendino se je avto razsodnika Federicija zvrnil v jarek. Sodnik in 2 njegova otroka so obležali takoj mrtvi, njegova soproga in 2 sorodnika pa so bili težko ranjeni.

BUKAREŠT, 21. avgusta. Na progi Arad - Jimbolia je na cestnem križišču neka lokomotiva zadela v neki avtobus, v katerem je bilo 24 gasilcev. En gasilec je bil ubit, 4 težko, ostali pa lahko ranjeni.

Nesreče na morju

PARIZ, 21. avgusta. Na krovu francoske križarke »Lamotte Picquet« se je pripetila včeraj v pristanišču v Toulonu težka eksplozija. Vnele so se namreč bencinske pare, nakar je bila katastrofa neizbežna. Pri eksploziji je bil 1 podporočnik ubit, 2 mornarja in 1 oficir pa so bili smrtno nevarno ranjeni.

NEWYORK, 21. avgusta. Na krovu ameriškega parnika »Brillanta« je eksplozija ubila 5 oseb. Eksplozija je nastala vsled požara in obstoja nevarnost, da se bo parnik potopil.

Zgodovinski francoski grad zgorel

PARIZ, 21. avgusta. Zgodovinski grad v Bertanglesu, last grofice Clermont, je ponoči vpepelil silen požar. Grad izvira iz 18 stoletja in je bil posebno znamenit radi zbirke starega pohištva, gobelinov in dragocenih slik. Stvarna škoda se ceni na 20 milijonov frankov. Kako je nastal požar, še ni ugotovljeno.

4 osebe utonile

MILAN, 21. avgusta. Pri Besenu ob Adiži se je pripetila tragična nesreča. Trije carinski pazniki in njihov podoficir so se hoteli z brodom prepeljati na drugo stran. Potoma se je vrv nenadoma odtrgala, nakar je deročа voda potegnila kmalu brod v valove. Čoln je bil v kratkem poln vode in se je potopil. Ponesrečenci so obupno klicali na pomoč, ker niso znali plavati, vendar so deroči valovi onemogočili vsako reševanje. Vse štiri carinske uslužbence so zagrnili valovi.

Kolesarska sraka na kmetih.

V Vurmatu pri Selnici ob Dravi je še neizsledeni tat odpeljal splavarju Rafaelu Krelu iz zaklenjene kleti dvokolo, znamke »Steyr« štev 3,146.019, vredno 2100 Din., katero je šele pred kratkim kupil pri mehaniku Divjaku v Mariboru. Nepozvani gost je odnesel s seboj tudi novo srajco, vredno 90 Din., tako da znaša splavarjeva škoda skupno 2190 dinarjev. Orožniška postaja je o tatvini obvestila tudi mariborsko policijo.

V policijski razvidnici

današnjega dne se nahajajo sledeči grehi: Josipina Verglez je bila aretirana radi suma tajne prostitucije; prijav je bilo vloženih 16 zoper razne prestopnike. Prednjači zopet 6 avtomobilistov, sledijo jim pa 4 kolesarji, ostalih 6 slučajev se tiče tatvin, prevar in drugih grehov. — Razen tega je bilo vloženih tudi 5 poro- radi raznih dnevnih dogodkov.

V Mozirju in nad Mozirjem

V MLADOSTNEM RAJU PESNIKA VODOVNIKA - SIEGENFELDA.

Ko dospeš iz Guštajna, edinega koroškega trga, ki je po mirovni pogodbi pripadel nam, črez Plešivec mimo cerkve sv. Urše in črez Kramarico do »Mozirske« koče in od tod po strmi poti navzdol v trg Mozirje, se ne moreš dovolj načuditi preveliki razliki, ki jo očitujeta ta dva naša trga i po svojem zunanjem licu i po svoji duši. Na eni strani — izvzemši dve ali tri hiše — vse zanemarjeno in zaostalo; hiše v čudovito slabem stanju; domače ljudstvo po večini še s tujim duhom prešinjeno, ki se neprikrito kaže v neokretnem rabljenju trde tujegovorice; — na drugi strani, ob zelenem levem bregu kristalnočiste Savinje, ideal lepega, snažnega, na prvi pogled prikupljivega in nepozabnega trga, ki je že pred 80 leti Slovencem dal narodno zavednega deželnega in državnega poslanca in ki je v dneh najhujšega pritiska pozdravljal mnogoštevilne obiskovalce Savinjskih planin s slovensko trobojnico na velikanskem drogu sredi trga; to je čista razlika, ki jo kaj težko preboliš ali pa tudi prijetno občutiš, ko se sprehajaš po Mozirju in delaš izlete v njegovo bližjo in bolj oddaljeno okolico.

Ta cerkvica in pokrajina, segajoča na eni strani do ljudske šole in blagih src dobrotljivih tržanov v Mozirju, na drugi strani pa visoko gori v planine z njihovimi priprostimi kmetskimi, s slamo kritimi hrami, z njihovim pobožnim, nepokvarjenim ljudstvom, z belimi cerkvicami in solnčnimi gorskimi pobočji, je mladostni raj pesnika, ki ga je na »Kebrovem« posestvu blizu cerkve sv. Radegunde, 2 uri hodá nad Mozirjem, rodila slovanska mati; ki pa je po usodi zašel med Nemce in je tako, poln ljubezni do svoje domače slovenske grude, do svojih staršev in do naroda, iz katerega je bil vsklil, v globoko občutnih nemških pesmih kot Siegenfeld, toda rojen kot Vodovnik, dal v krasni obliki duška svojim nežnim in toplim občutkom. Zbirko njegovih pesmi, ki jih je zbral in izdal leta 1897. naš rajni prijatelj dr. Anton Medved, pod naslovom »Gedichte des Hauptmannes Carl-Vodovnik-Segenfeld« s toplo pisanim in občutenim uvodom, mora človek, predno napravi svoj prvi izlet na »Mozirsko«, prebrati, in sicer ponovno prebrati, in jo potem pri svojih izprehodih v tej lepi gorski pokrajini vedno v žepu nositi s seboj in na senčnih počivališčih in v mirno-zamišljenih kotičkih več krat vzet v roko in videl bo, da je pesnik Siegenfeld vkljub nemški obliki in obleki skoz in skoz ostal slovenski Vodovnik; našel pa bo z njeno pomočjo tudi marsikatero skrito mikavost, marsikteri, že vsihajoči vir bujne ljudske poezije in poezije celega gorskega sveta nad Mozirjem, mimo kterega bi sicer lahko šel, ne da bi ga opazil.

Pot, ki vodi iz Mozirja k »Mozirski« je strma kakor pot iz Ruš do »Ruške« in je v zadnjem delu speljana po krasnih, nadelanih vijugah; nudi pa nepretrgoma krasen razgled na srednji del Savinjske doline začenši od Ljubna in Rogatca doli do Celja. Gornji grad pod Menino planino; Kropa, Bočna, Kokarje in Marija Nazaret ob Dreti, desnem pritoku Savinje, v ktero se izliva pri škofovem gradu Vrbovcu; pošumljeno Dobrovlje s cerkvico sv. Urbana na jugu; na jugovzhodu pa gora Oljka, Braslovče, Polzela in Celje z gradom in hribčkom sv. Miklavža; tik pod sabo pa Mozirje s cerkvicama sv. Roka na Brezjah in Device Marije na Lepih njivah, na levo pa Šmihel in sv. Križ nad Belimi vodami: ves ta pisani svet gledaš in občuduješ že na poti k »Mozirski«.

Okoli nje in nad njo pa se ti odpre srednjegorski svet južnih apeninških alp v tako zanimivi pestrosti, raznoličnosti in groteskni razposajenosti, da ga v tem pogledu na naših tleh dosega edino še visokogorska planota na koroški Peci, ne da bi njene divje romantičnosti prekašala.

Ta svet je pristni kraški svet: med številnimi stožčastimi ali piramidastimi vzpetinami leže prave kraške »doline«; nektere že plitve in zasute, da nudijo živini kmetov od sv. Radegunde kaj sočne in redilne pašnike in dosti pitne vode vsaj v dveh neusahljivih »jezerih«; drugi divje razdrapane kakor dohod v Škocjan sko jamo in tako globoko, da njihove globočine človeška roka še ni mogla izmeriti.

Mali in Veliki Smrekovec, Ojstri vrh in Petelinjak se imenujejo prvi štirje stožci, ki, zvezani po nizkih, sedlom podobnih hrbtih, tvorijo obsežno »dolino« Golte ali Hlevišče; v sedlu, preko kterega se nagibajo Golte proti Savinjski dolini, stoji »Mozirska«, obsegajoča dve koči, kojih prva je bila postavljena že l. 1896, druga, podzidana, pa otvorjena in blagoslovljena letos ob velikanski udeležbi domačega prebivalstva. So pa še drugi stožci s krasnimi razgledi na Ojstrico, ki kaže tudi poleti snežne lise, na Raduho in na Olševo, pa tudi na podolgovato Peco, na Plešivec, na Košenjak in na ves zapadni del Pohorja; to so Stavci, Medvedjak, Boskovec in Ter z idealnim smučiščem, pa tudi z zanimivimi »dolinami« Gomila, Kolarica, Na hudih kočah in na Teru.

Pesnika Vodovnika že davno ni več med živimi; l. 1884. so ga pokopali v nemškem Gradcu. »Kebrovina« je v tujih rokah in njegova rojstna hišica, s slamo krita, je pogorela; toda ljudska šola v Mozirju, ki se je spominja s toliko hvaležnostjo, in na visokem Grebenu cerkev sv. Radegunde, v ktero je tako rad zahajal, še stojita; ko bi bil tudi on doživel gradnjo »Mozirske«, bi bil gotovo večkrat romal tudi k njej in jo bil ovekovečil v kakem ditirambu, kakršnega ona in ves svet nad Mozirjem brez dvoma zaslužita.

Dr. Fr. Mišič.

Das Gebiet von Maribor

Taka, kot se je pripetila mojemu prijatelju Stiriacusu v »Večerniku« od 18. t. m. pod gornjim naslovom, se lahko pripeti človeku samo enkrat, saj so tudi slavni Žuženberžani samo enkrat zbrali vojsko nad krvavo klobaso. Prijatelj je v svoji veliki znanstveni gorečnosti nastavil ves svoj znanstveni aparat, geografijo, klimatologijo itd. nad malo reklamno knjižico, ki jo je izdala Tujsko prometna zveza v Mariboru na 16 straneh v nemščini in srbohrvaščini (Okrug Maribor), v veliki zmoti, da gre tu za vodnik, kakoršnega je izdal svoječasno Badjura! Da se je moj prijatelj tako strašno zmotil in da je vkljub kritiki, za vodnik usmerjeni, ostalo od te reklamne knjižice vendar le še toliko in da je znanstvena mašina Stiriacusa ni zmlela v prah, to je knjižici in nam v veliko čast!

Podzavestno je kritik sam ugotovil reklamni značaj knjižice. Opozarja na majhen obseg, v uvodu vidi vzor za tržno reklamo itd. Tujci so namreč pri zvezi opetovanokrat pogrešali kratke informativne brošurice o takih letoviščih, ki lahko kaj nudilo in ki so primerno opremljena za sprejem tujcev. Zato je zveza zbrala seznam takih krajev in ga opremila z vsem koristnim, kar je treba tujcu za prvo silo vedeti. Zato se ni spuščala zveza v podrobnosti in v splošnem brez kakih znanstvenih pretenzij in v zavesti nepopolnosti toda popolne reklamne vrednosti izdala to knjižico, ki jo sprejemajo tujci pri raznih tujskoprometnih ustanovah brezplačno. Knjižica je bila toplo sprejeta in so tujci zelo veseli vsled pregledne informativnosti brošurice. Namen, prispevati k tujskemu prometu, priporočiti za tak promet sposobne kraje, gostilne itd., je vodil zvezo pri izdaji te knjižice in ta je popolnoma dosežen!

Kadar bo pa hotela zveza izdati vodnik, potem pa se bo obrnila na strokovnjake, in naš znani Stiriacus bo prvi, ki ga bomo zaprosili, naj nam da svoje dragoceno znanje in podrobno poznavanje naših krajev stavi na razpolago. Toliko v pojasnilo. — Odbornik zveze.

Redek slučaj.

Dočim imajo na mariborski reševalni postaji dnevno povprečno 7—8 in več slučajev intervencij in prevozov, se je včeraj — prvič v letošnjem letu — zgodilo, da celih 24 ur ni nikdo poklical reševalne postaje na pomoč. Pač redek slučaj, vreden zabeležbe! —

Mariborski in dnevni drobiš

Iz konzularne službe.

Dosedanji tajnik v zunanjem ministrstvu, Dušan Marinović, je imenovan za našega konzula v Bariju v Italiji.

Enoletni trgovski tečaj slov. trgovskega društva v Mariboru.

Banska uprava je na podlagi razpisa ministrstva trgovine in industrije dovolila ustanovitev enoletnega trgovskega tečaja v Mariboru. Tečaj se otvori začetkom septembra v prostorih trgovske akademije v Mariboru in bo obsegal sledeče obvezne predmete: slovenščina, srbohrvaščina, nauk o trgovini, korespondenca, trg. računstvo, knjigovodstvo, gospodarski zemljepis, blagoznanstvo, stenografija, strojepisje in lepopisje. Neobvezno se bo še poučevalo: nemški jezik s korespondenco ter nemško stenografijo. Skupnega pouka bo približno 40 tedenskih ur. Pouk se bo vršil poldnevi in poučevali bodo profesorji drž. trgovske akademije. Vpisovanje je vsak delavnik od 9.—12. ure v prostorih trgovskega gremija v Jurčičevi ulici. Vpisnina Din 30, šolnina mesečno Din 400, ki se revnejšim učencem (učenkam) primerno zniža. V tečaj se sprejemajo učenci (učenke) brez ozira na starost, ki so dovršili dva razreda srednje ali meščanske šole. —

Smrtna kosa.

Na Tržaški cesti št. 45 je umrl snoči v 21. letu svoje starosti tapetniški pomočnik Josip Vezjak. Pogreb bo v petek ob 3. uri popoldne na magdalensko pokopališče. — V splošni bolnici je umrl davi 32letni delavec Leopold Javornik. Pogreb bo v soboto, ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Blag jima spomin!

Veliko neurje s točo

je divjalo snoči nad župnijimi Spodnja in Zg. Sv. Kungota, delom Svečine, Št. Ilja in Jarenine. Toča je napravila ogromno škodo.

Iveri z našega trga.

Malo solz, nekaj suhih, nekaj pravih, par prijav in kazni — pa je pomagalo: Stojnice so sedaj tako prestavljene, da je trg do polovice kompleten in vsaj na desni polovici ne bo več videti naših kmetic, po turško sedečih na tleh. — Tudi sadje je dobilo svoje posebne vrste in sicer desno od Marijine sohe nasproti mesarskim stojnicam. — Ko bodo tržne stojnice urejene po kategorijah: dojba, sadje, sočivje, cvetlice, perutnina itd., bo pač dobro, da se na koncih stojnic pritrdijo velike table z napisi, vidnimi z obeh strani. To pa radi orijentacije v korist prodajalcev in kupcev ter lažje kontrole. Mestna občina, ki ima po proračunu predvidenih letnih tržnih dohodkov Din 700.000, bo gotovo dovolila primeren znesek za nabavo modernih stojnic, ki so že v načrtu, ako že na gradbo dolgo projektirane mestne tržnice ni v doglednem času upati.

Obligatno pregledovanje in trebljenje gob, katero je uvedel tržni nadzornik, nadsvetnik g. Hinterlechner, je rodilo dobre sadove. Z veseljem je sedaj pogledati čisto belo blago, ki najde tudi več odjemalcev kot poprej in so vrh tega še cene padle, gospodinje pa so lahko brez strahu. Res je tudi, da nabiralci gob niso krivi, ako se goba pokvari, brezvestno pa je prodajati tako blago, ker je stara goba zdravju ravno tako škodljiva kot — strupena. —

Odbor podružnice Slov. lovskega društva v Mariboru

sklicuje na dan 24. avgusta ob 10. uri v prostorih hotela Orel sestanek vseh zakupnikov lovišč srezov Maribor desni in levi breg. Razpravljalo in sklepalo se bo: o razpečavanju ustreljene in žive divjačine v podružnici včlanjenih lovcev ter o vpeljavi kontrolnih listkov za vsak kos divjačine v prometu. Vsestranski dobrobit izvrševanja teh sklepov v prid najemnikov lovišč, kakor tudi konzumentov je tako jasen, da ne potrebuje utemeljevanja. Vabljeni ste, da se po možnosti osebno udeležite tega tako važnega sestanka. Ako ste zadržani, Vas naprošamo, da nam pismeno sporočite svoje mišljenje. Le s sporazumnostjo vseh zakupnikov lovišč je mogoče doseči popoln uspeh. Z lovskim pozdravom!

Kumici druge motorne brizgalne

agilnega studenškega prostovoljnega gasilnega društva, ki je bila v nedeljo slovesno blagoslovljena, ste bili gospe Špuraj in Omulec in ne, kakor smo pomotoma poročali gospe Šteharjeva in Glasovič. —

Iz strahu pred kaznijo v — smrt?

V včerajšnjih predpoldanskih urah so našli v Hraščenskem logu pri Pekrah v smrtnih mukah se zvijajočo žensko, katero so takoj agnoscirali kot 29-letno A. L. bivšo nastavljenko v mariborski bolnici. Ponesrečenko, ki je še kazala znake življenja, so prenesli na njeno stanovanje, kjer so jo poskušali spraviti k zavesti. Ker pa se to ni posrečilo, so jo odpremili v splošno bolnico, a je že potoma izdihnila. Uradna obdukcija, ki je bila takoj izvršena, je dokazala, da se je pokojnica zastrupila. Tragičen konec sicer zelo pridne bolniške strežnice je zavit v skrivnostno kopreno. Odnesla je svojo skrivnost v večnost. —

Ponesrečen poskus samomora v zaporu.

Sinoči je policija na podlagi splošnega suma in ovadb aretirala Josipino W. radi tajne prostitucije. Venerina svečenica je morala h »Grafu«, kjer so ji odredili do jutra posebno celico. Ponoči pa je začela razbijati po šipah in ko je na ropot prihitel v celico službujoči stražnik, je preprečil, da si ni z drobci stekla prerezala žil, kar je nameravala. Prizadela si je le lažje poškodbe. Davi so jo po zaslišanju oddali v zapore okrožnega sodišča.

Neznana samomorilka.

Sinoči je iz sredine znanega »samomorilskega trambolina«, kakor nazivajo splošno dravsko brv, skočila neka črno oblečena ženska srednjih let, brez pokrivala — za hrbtom 4 pasantov, ki so že prispeli na studenško stran — v Dravo. Neznanka se je malo poprej mirno sprehajala po brvi in je napravila vtis sanjarke, vendar se ni nikomur zdela obupana, ker je bilo na njenem bolj zagorelem licu videti smehljaj zadovoljstva. Eden izmed pasantov je še poredno zapel tisto narodno »Dekle šlo je zvezde štet...« Naenkrat pa se je čul štrbunk in črna postava je z nerazumljivim vzklikom izginila v temni noči... — Identiteta samomorilke se bo morda sčasoma dognala.

Danes in jutri dva velika

kabaretna večera

v Veliki kavarni

Tisočak raztrgala.

Včeraj popoldne se je v gostilni »Pri levu« na Vodnikovem trgu neka kmetica sprla s svojim možem, ki je zahteval od nje denarja. Pričkanje se je stopnjevalo in v slepi jezi je brumna ženica pred možem in ostalimi gosti potegila iz nedrij tisočak ter ga raztrgala na drobne koščke, češ: »Boljše je, da raztrgam toto fliko, kakor da zapucaš peneze z drugimi babami!« Le s trudom so ostali gosti zbrali razvaline »jurja«. —

Dobro ga je »namigal«.

Je to kratka mešetarska zgodba mariborska in resnična. Neki posestniški »senzal«, kakoršnih je v Mariboru za cel rožni venec, se je zmenil, da dobi od prodajalca neke hiše, katero je srečno spravil v roke nekega kupca — celega »jurja«. Obveznik je pristal v zahtevo in pripomnil, da naj malo počaka, da stopi v banko po »jurja«. In tako se je zgodilo. Čez ¼ ure je prišel res nazaj in predložil — mešetarju podobo sv. Jurja, katero je kupil. Ogorčenje: »To je sleparija! Tožil te bom!« — »Le toži, saj si hotel — jurja!« je bil odgovor. Stvar pa je resna in bo prišla pred gospode v talarju...

Tatvina.

Neki še neizsledeni uzmovič je odpeljal lastnici stojnice s sadjem, Barbari Mažera, iz dvorišča restavracije Union 4-kolesni ročni vozliček, vreden 300 dinarjev. Storilca še niso izsledili.

Elektrarna Fala

javlja preselitev svojih pisarniških prostorov iz Aleksandrove ceste 14 II. v Vrazovo ulico št. 2 I. 2321

Bodoča glavna bojna sredstva

NAJNOVEJŠI IZUMI NA POLJU PRIDOBIVANJA NOVIH STRUPENIH PLINOV ZA UNIČEVANJE ČLOVEŠTVA.

Svetovna vojna je rodila najstrašnejše sredstvo za bodoče vojne, proti katerému se bore vsi — bolj ali manj iskreno —, namreč strupene pline, stoglavo hidro, ki more pomeniti smrt milijonov, kulture in blagostanja. Strupene pline so ustvarili Nemci v svojih laboratorijih. Prve poizkuse so izvršili s klorovim bromom na ruski fronti, kasneje in z večjim uspehom pa na belgijski fronti pri Ypernu. Tamkaj so položili v zemljo velike steklenice klora, ki so jih skupno odprli, čim je prišel ugoden veter. Veter je oblak klora zanesel v angleške rove in se je pri tem zadušilo nad 6.000 vojakov. Pomanjkanje zraka ter strašen in mučen kašelj, ki ga je povzročil strupeni plin, sta zadušila vojake. Strupeni plin je uničil krvne kanale pljuč in dušnika in mnogi so se mučili dneve in tedne, predno so podlegli. Nepopisne muke teh herojskih žrtev so izzvale neizbrisno sovraštvo proti Nemcem.

Klor pa so kmalu izpodrinili drugi strupeni plini: na eni strani, ker je bilo njegov napad lahko opaziti, na drugi strani pa, ker ni bil »dovolj« agresiven in so tudi maske za zaščito pokazale dovolj praktični učinek. Fosgen deluje 15 krat jačje od klora. 450 miligramov fosgena v kubičnem metru zraka more že minuto po vdihanju povzročiti katastrofo, ki konča s smrtjo. Fosgen je tem nevarnejši, ker se njegovo delovanje pojavlja šele čez nekaj ur, zato pa potem naglo deluje, tako da bolniki v prvem hipu niti ne opazijo strahovite nevarnosti in ne iščejo pomoči v bolnici.

Še bolj strupen in strašen kot fosgen pa je takozvan nemški »perstoff«. Angleži so zatrjevali, da v njem človek »utone na suhem«. Po vdihanju tega strupa se namreč kri razlije po pljučih in žrtev se tako »potaplja« v lastni krvi. Jako nevaren je tudi klorpikrin. On povzroča vnetje pljuč in jih zaliva s krvjo.

Proti plinom so se pričeli napadeni takoj ščititi. In že so v prvem »navdušenju« pričeli govoriti o »etiki« plinske borbe. Toda napadalci niso počivali, temveč so iskali pline, ki jih ne bi mogle vzdržati niti maske proti kloru, fosgenu in klorpikrinu. Dne 13. maja 1915 so se poslužili Nemci pri Nieuportu novega bojnega sredstva, ki je prebilo masko, povzročilo žrtvi težko kihanje in bljuvanje, tako da je moral vsakdo sneti masko z obraza. Čim pa je to storil, ga je strupeni plin takoj ubil. To novo sredstvo so uporabljali v obliki najfinejšega praška, obstoječega iz raznih spojin arzena. Koncem vojne in v povojni dobi so se pridružili tem plinom novi, še bolj strupeni. Tako n. pr. leuvisit, ki ga je izumil profesor organske kemije v Čikagu, Lebis, prodre skozi vsako obleko v kožo in uničuje potem človeški organizem. Ta strup so Amerikanci koncem vojne pripravljali v masah in hoteli po vojnem načrtu za l. 1919 izvršiti iz zraka z njim napad na Berlinu. Strup so spravili v bombe, težke pol tone. Baje že tri kapljice tega plina učinkujejo smrtno, čim se kje dotaknejo kože. V to vrste spada tudi kakodylisocianid, ki je baje še hujši. Ustvarjen je bil po vojni in njegove učinkovanje v praksi še ni znano; baje pa že samo popolnoma slaboten stik s tem plinom ubija. Ameriški general Fires je v svojem poročilu pred zrakoplovnim odborom ameriške poslanske zbornice l. 1925 izjavil, da je učinek novih strupenih plinov 50 krat močnejši od učinka plinov, ki so se jih posluževali v svetovni vojni. Dandanes pa je tudi ta primera že premajhna.

Strašen je tudi takozvani yperiton. Kadar je treba napasti kako mesto, izpuste ta strup iz bojnega letala in pada potem v obliki meglenih kapljic v globočino, ker je težji od zraka. Na zemlji pokrije vse z nevidno plastjo. Nikdo niti ne sluti, da nosi na sebi ta strahoten plin. Temu se prilepi na podplate, drugemu na obleko, vsi ga raznašajo: v hiše, bolnice, rove. Pod vplivom toplote prične potem ta plin izpuhtevati, pomeša se z zrakom in prodre v vsako živo tkivo, tudi v najbolj odporno kožo. Čez 6 ur prične strup že vidno učinkovati. O pomoči ni več govora, ker je strup že na tihem opravil svoje glavno delo: na koži, sluznicah, na očesih, v dušniku in pljučih se nenadoma pokažejo pojave, podobne opeklinam, ali vendar drugačne. Kožo pokrijejo mehurji vseh velikosti, ki se naglo spremene v ostudne rane, ki vrh tega še naravnost privlačujejo vse mogoče infekcijozne bacile. Oko se vname in zagnoji, v pljučih nastanejo cele luknje. Iz kapilarnih žilic privrne krvna plazma, ki se pretvarja v dve vrsti materije, ki izpolnijo bronhije in pljučne mehurčke. Oni prostori v pljučih, ki služijo za pretvarjanje plinov, se na ta način do skrajnosti zožijo in bolnika začno napadati krči, prične ga dušiti. Toda to more trajati tedne in mesece, kar pomeni nepopisne muke. Ako strup prodre v kri, razje v njej vsa bela in rdeča krvna telesca. Vsled tega se oslobodi železo, ki se deloma stisne v kožo, katero pokrijejo potem rumene in bronaste pege. Centralni živčni sistem se prične krčiti, mišice razpadajo in sledi smrt. Proti temu strupu ni nobene obrambe in je najbrže tudi nikdar ne bodo našli; kajti vse telo obložiti s kako neprodirno materijo, bi pomenilo pač preprečenje znojenja. Baje je najdena neka rešitev, a samo delna, vendar se tudi to taji in je zato vprašanje, ali je sploh res.

Enako so nevarni tudi metalorganski strupi, ki prodro tudi v popolnoma nedotaknjeno kožo in učinkujejo kot strihnin, samo s to razliko, da še stokrat jačje. Žrtve teh strupov napadejo strašni krči, ki ne trajajo dolgo, temveč sledi kmalu težka smrt. Ako pa ostane človek pri življenju, tedaj dobi pač kronično degeneracijo mozga.

Kdo pa ve, ali niso v laboratorijih izumili morda za bodočo vojno še strašnejše pline, proti katerim se bore vsi, ker se zavedajo, da ti plini sploh ne poznajo zmagovalcev, temveč samo premagance. Ti strupi bi pomenili tudi propast vse Evrope in vseh njenih stoletnih kulturnih pridobitev.

Ali je pri teh razmerah potem sploh še mogoče dobiti človeka, ki si želi vojne?

Klub tašč v Londonu

Nov svojevrsten klub — nazvan klub tašč — je bil nedavno ustanovljen v Londonu z namenom, da ščiti interese tašč. Povod za ustanovitev tega kluba je dala neka sodna razprava. Gospa Folers je zahtevala od svojega zeta 5.000 funtov odškodnine, ker ji je prepovedal prestop praga svojega stanovanja. Neki londonski odvetnik je branil pred sodiščem interese svoje stranke sledeče: »Materno srce je ubito. Njene svete pravice poteptane. Pet tisoč funtov je samo neznatna vsota, ki ni v nobenem razmerju z moralično škodo, ki jo je morala pretrpeti gospa.« Razsodba sodišča se je glasila: Mati sicer res trpi na tem, da ji je bila odvzeta možnost obiskavanja njene hčerke. Ugotoviti pa je treba, da po zakonu pravice matere ugasnejo in stopijo na njihovo mesto pravice soproga. Ker pa se materi ne sme zabraniti posečanje hčerke, se toženec poziva, da gospej Folers dovolj, da sme trikrat na teden po eno uro obiskati svojo hčerko. Zahteva matere po denarni odškodnini pa se zavrne. Razsodba je izzvala pri vseh taščah v Londonu silen vihar ogorčenja. Novo ustanovljeni klub si je postavil zato za geslo: Odprta vrata za tašče.

20.000 Din za spomenik maršalu Joffru,

ki ga bodo postavili prvemu vrhovnemu komandantu francoskih armad v svetovni vojni v njegovem rojstnem kraju, je izročila te dni beograjska mestna občina kot svoj prispevek francoskemu poslaniku v Beogradu.

50-letni jubilej — bojkota

Izraz »bojkot« je ne-le našim čitateljem, ampak vsemu svetu znan. Rabi se v trgovini, v politiki, v gospodarstvu in je v danem slučaju sila nevarno in uspešno orožje. Vendar pa ne ve vsakdo, odkod izvira ta terminus za usodno, četudi nekrvavo orožnje vseh — maščevalcev in osvetnikov.

Te dni je minulo ravno 50 let, odkar je nastala beseda »bojkot«. Leta 1880. je živel na neki irski grofiji kot upravitelj obsežnega veleposestva, ki je bilo last nekega velmožnega angleškega lorda kazensko upokojeni angleški kapetan z imenom **James Boycott,** ki je podrejene najemnike in delavce po vseh pravilih najstrožje vojaške dresure neusmiljeno tiraniziral. Mirnim in potrpežljivim Ircem pa je začela ta strogost, ki je mejila že na barbarstvo, končno presedati in — preveč napet lok je — počil: Nele vsi njegovi »podložni«, ampak tudi mejaši veleposestva so se združili v solidarno zvezo in sklenili Jamesa Boycotta — »bojkotirati« v pogledu vnovčenja njegovih pridelkov. Lonec irske nevolje je zavrel in prekipel čez — rob. James Boycott je bil kmalu v silnih škripcih. Nikdo mu ni hotel niti za drag denar izkazati niti najmanjše usluge, svojih pridelkov ni mogel spraviti ne v škednje, ne v denar; kovači so se združili in se zakleli sveto, da ne bodo podkovali nobenega Boycottovega konja ali popravljali njegovo poljsko orodje. Njegovi delavci so našli službo pri sosednih Ircih in številni najemniki so spontano odrekli najemnino, četudi je bila pogojena ter se odzvali številnim ponudbam Ircev, četudi so prišli nekateri na očividno slabša mesta v pogledu razširjenosti kompleksa. Vendar je zgodovinsko znana in uprav legendarna irska solidarnost vse puntarje proti Jamesu Boycottu podpirala. To gibanje je zavzelo tak obseg, da že skrajno obupani in močno omehčani James Boycott niti za drag denar ni mogel ničesar kupiti pri — Ircih. Svoj višek je dosegel ravno pred 50. leti bojkot proti J. Boycottu v grandijozni gesti Ircev, ki so sklenili, da ne sme noben Irec — pod pretnjo smrtne kazni — sprejeti od J. Boycotta nobenega denarja. Koncem koncev je moral nesrečni angleški valpet pobegniti v Anglijo, kar se mu je za silno drag denar, katerega je moral plačati »stavkokazom« — posrečilo. V par mesecih se je ista praksa uveljavila tudi med drugimi angleškimi vlastelini, ki so se morali ukloniti nezlomljivi volji Ircev. — In James Boycott, ki je že davno med pokojenimi, niti v sanjah ni slutil, da bo deleežn slave Herostrata, ki je zažgal tempelj Diane efeške in ni prav nič drugega storil za zgodovino; kajti James Boycott je dal ime načinu borbe, ki je znana v vseh delih sveta. — Postal je torej »svetovno slaven«, ker je s svojim tiranstvom dal bojkotni praksi svoje ime, ki se je v toku pičlega polstoletja do konca sveta uveljavilo. — Tudi »slava« svoje vrste in — »jubilej« —, vreden zabeležbe!

Najhitrejši vlak Europe

Najhitrejši vlak na evropski celini vozi med Parizom in St. Quentinom. Vlak vozi na tej progi s srednjo hitrostjo 99.9 km. To bajno hitrost pa je sedaj prekosil vlak, ki je vozil o priliki mednarodne razstave v Liege (Lüttich). Progo, ki je dolga 367 km, je prevozil z lahkoto v 4 urah in sicer s povprečno hitrostjo 100 km na uro, čeprav je moral na belgijskih tleh radi velikih kolodvorov v Namurju in Charleroiju zmanjšati hitrost. Toda v Franciji je še 85 vlakov, ki prevozijo določeno progo s srednjo hitrostjo 90 km na uro; 52 jih spada v severno, 11 v vzhodno, 10 v orleansko, 5 v lotarinško železniško omrežje, 3 pa so last državnih železnic. Stremljenje francoskih železniških družb gre za tem, da absolvirajo čim daljše proge brez pristanka. Tako na primer prevozi vlak 353 km dolgo progo Pariz —Nancy brez postaje in kljub mestoma znatnim vzpetinam s povprečno hitrostjo 90 km. Pullmanski vlak v Švico in Italijo doseže med Parizom in Troyesom celo 93 km na uro, v gorovju med Troyesom in Belfortom pa vozi še vedno s hitrostjo 90.6 km. Južni ekspres orleanskega omrežja vozi med Les Aubraisom in St. Pierrom v dolini reke Loire s hitrostjo 98.7 km.

Sokolstvo

K nedeljski prireditvi Sokola v Jarenini.

Sôkole in Sôkoliče
Sine majke Júgoviče
'z Maribora i Št. Ilja.
Lepo vreme nam pošilja
V našo vinsko Jarenino,
V našo mejno pokrajino.
Lenartski se Sókol tudi
Naj po bratsko k nam potrudi!
Sôkoli in Sôkolice,
Mili bratje in sestrice,
In vsi drugi naši gôsti
Pride naj Vas več kot dôsti!
Mnogo naj Vas Bóg k nam póšlji!
V naši fari »Dobro dóšli!«

Proste vaje z godbo, igrokaz, petje, prosta zabava itd. Vlak odhaja iz Maribora ob 13.30 ter se vrača iz Pesnice v Maribor ob 20.25 uri. Peš iz Maribora samo 2 uri. Na veselo svidenje! — Jareničani.

Sport

Koroški nogometaši v Mariboru.

V nedeljo dne 23. t. m. gostuje po daljšem presledku znani Klagenfurter Atletik-Club v Mariboru ter bo s SK Rapidom odigral prijateljsko tekmo.

Začetek nog. prvenstvenega tekmovanja.

LNP je na seji poslovnega odbora dne 18. t. m. določil, da se nogometne prvenstvene tekme v sezoni 1930-31 odigrajo po naslednjem vrstnem redu:

Prvenstvene tekme I. in II. razreda v Ljubljani se prično dne 21. septembra; v Mariboru in Celju pa dne 28. septembra.

Vrstni red v Mariboru bo M. O. izžrebal v pondeljek dne 24. t. m.

Vrstni red prvenstvenih tekem podeželskih klubov: V področju mariborskega MO: **21. sept. v Ptuju:** SK Ptuj : SK Mura; **28. sept. v Murski Soboti:** SK Šoštanj:SK Mura; **5. okt. v Šoštanju:** SK Šoštanj:SK Ptuj.

Tiskovni urad za zimski sport.

Rudolf Rotter, izdajatelj znane revije »Winter«, je ustanovil tiskovni urad za zimski sport in zimsko turistiko. Objavljal bo podatke o vremenskem položaju vse Srednje Evrope, najvažnejše prireditve, frekvenco v zimskih letoviščih, sposobnost cest za avtomobilni promet in slično. Na ta presbiro se je priključilo dosedaj 300 dnevnikov iz Srednje Evrope. Za Jugoslavijo je prevzel Jug. zimski sportni savez oskrbovanje te agencije s podatki iz Jugoslavije. Bilo bi priporočati, da se tudi mariborska Tujsko-prometna zveza zainteresira za poročila te korespondence.

Male sportne vesti.

Ameriško profesijonalno moštvo Fall Rivers je včeraj igralo v Pragi proti Slaviji z rezultatom 2:2 (1:0).

V Lipskem je nastopilo komb. moštvo Češkoslovaške proti komb. moštvu Srednje Nemčije in zmagalo z 2:0 (1:0).

V tekmovanju za pokal JNS je v Skoplju porazil Soko (Beograd) Skopski SK 6:2, v Subotici je Sand 2:1 premagal Obiliča (Beograd), v Sarajevu pa Sašak Hajduka 3:1.

Ali si že obnovil članarino „Vodnikove družbe" za leto 1930?

Čudežna strojnica

Prilikom pravkar izvedenih velikih manevrov v Angliji so preizkusili tudi novo od Denena Madsena izumljeno strojno puško. Nova strojnica je popolnejša od vsega dosedanjega avtomatičnega orožja. Pri preizkušnji je bilo v 2 urah in pol izstreljenih 13.000 strelov, od teh 9.600 v neprestanem ognju. Zanimivo je, da je mogoče novo strojnico voditi iz gotove razdalje, tako da se strojnica lahko postavi na odprto polje, dočim stoji moštvo za kritjem in vzdržuje zvezo z orožjem z nekim kontaktom. Izvrstne preizkušnje so napravile največji vtis na vse strokovnjake. Angleška vlada je že stopila z izumiteljem v zvezo radi nakupa nove strojnice za angleško armado.

K. M. Čapek - Chod:

Jindri

43

Roman. — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

Cvetličarica je mrklo pogledala Jindro in pokazala Jiřini kar najvljudneje svoje zobe in vzkliknila:

»Kvarijo mi kupčijo, milostljiva gospa... poljubim roko!«

Odhitela je in še od daleč se je nekolikrat ozrla nazaj z isto navihano vljudnostjo.

Jiřina ji je celo pokimala za slovo.

»To je moja sestra!« je proglasila s ponosnim opravičenjem.

Jindra je seveda že vedel o Jiřini sestri cvetličarici in je to tudi uganil takoj kljub njeni »milostljivi gospé«. Saj je bila sestri filozofki podobna, kakor njena slika v zrcalu; segala ji je komaj do ramen in njena zgrbljenost ji je delala okrogel hrbet. Zaradi te izpremenjene resonance oprsja je zvenel njen glas, kakor bi morda zvenel Jiřinin na merlotini.

»Take sestre nima nobena druga na svetu,« je nadaljevala Jiřina, vznemirjena, ker njena izjava ni napravila na Jindro večjega vtisa, »povsod se z njo lahko baham; prosim, saj me ona vzdržuje pri študijah... seveda, res je, da proda na dan več nego največja veletrgovina na cesti... Od nje imam tudi tole novo popelinovo obleko In ta prileti vselej, kadar me vidi, da grem s kakim gospodom, od muzeja ali od kod drugod kakor jastreb.... ha... hm...«

Jiřina je utihnila, ko je Jindra na to molčal.

Kljub temu pa jo je poslušal strmé, ne zato, ker ima sestro cvetličarico in tako dalje — ampak ganilo ga je, kako v nji sami bdi prvotna bitost, namreč odkritosrčno naivno deklé z braniškega obrežja, in izdaja njeno drugo bitost, filozofko v zavoju in z izrezo v popelinovi obleki, ki ji jo je sestra prislužila, in vse o njej pove, česar bi filozofka sama o sebi gotovo skušala na vse načine zatajiti.

Njeno oko, neutrudni vohun, je modro in prodirajoče zrlo vanj iz najbolj skritega kotička in filozofka je rekla zelo hladno:

»K lekciji gospoda doktorja danes ne pojdem, in kdo ve, kdaj pojdem zopet, ko se je gospa Putova name razjezila. Sama ne morem iti tja... to veste; pa tudi nočem...«

»Ali ste se res dala tako strašno pristriči zato, ker je neki starejši gospod pohvalil vaše lase?«

»E, kje neki,« je odgovorila nevoljno, »prosim vas, deklé, ki študira, nima časa za frizure in moji lasje so mi dali dosti dela!«

»Oni starejši gospod naj bi bil gospod dr. Pavák? Kaj ne, da je res?« je kljub temu silil dalje.

»Da!« je vzdihnila Jiřina.

»Ampak vse to je strašen nezmisel!« se je zopet strastno zadrla, »povem vam torej pravi vzrok, da ne boste o meni mislili bogve kaj nelepega... Morda si boste dovolj nelepo še potem o meni mislili, toda tudi to ne bo res.«

Jiřini je za hip zaostala beseda, potem pa je hitro nadaljevala:

»Pa naj bo! — Da boste vedeli, zakrivili ste to prav za prav vi sami. Mnogo sem premišljevala o tem, kar ste mi rekli tisti večer in še več o tem, česar mi niste rekli. Dobro sem občutila, kako vam je bilo vse zoprno, ta Opalka in vse drugo, in tudi nisem šla nikoli več tja, bila sem tam prvič in zadnjič, **toda ne zato, ker ste bili to vi** — prosim... ampak zato, ker je bilo to res. Za nič na svetu nisem mogla biti več potem na oni sliki, in če to ni šlo drugače, je šlo tako. Opazila sem, da je bilo gospe Putovi neizmerno mnogo do teh las in zato so morali proč. Delala sem se nevedno... In da je zdaj huda in da so prenehale tudi lekcije pri gospodu očetu, tem bolje...«

»Otrok!« je rekel Jindra. »Če vam ni bilo do njene dobre volje, ste mogli imeti njen gnev daleko bolj poceni; mogli bi bili samo odkloniti in lahko bi imeli svoje krasne lase.«

Ustna se ji je v joku povesila in Jiřina je šepnila:

»Ampak tega ravno nisem hotela; nisem hotela, da bi jo naravnost razgnevala.«

značilni ženski logiki, tem značilnejši, ker je bila skupna

Jindra si ni mogel kaj, da se ne bi posmejal tej značilni ženski logiki, tem značilnejši, ker je bila skupna posledica l vrtnarice i filozofke.

Na njenem zavoju so se prikazale tri iskrice, solzice, ki jih je precedila tkanina.

In tu je šele Jindra spoznal, kar bi bil moral prav za prav takoj prvič razumeti, da je on edini prapovod te-le Jiřinine demonstracije in da ji je do tega, da bi to izvedel.

In v tem hipu se je zgodilo, da je ista sila, ki ga je takorekoč prijela za vrat in ga primorala, da je vstal in šel z Jiřino in dr. Černim, in ki ga ni izpustila, ko se je tisočkrat hotel na vsaki stopnici z muzeja posloviti in oditi da je ista sila prijela sedaj njegovo desnico, da bi z njenimi prsti stisnila Jiřinino ročico tako vroče, kakor je bila vroča — ta ročica!...

Potem sta šla četrt ure zraven sebe, ne da bi bila izpregovorila besede, in ko sta se zopet razgovorila, ni padla niti ena beseda o tako ogromnem dogodku, kakor je njena solzica in njegov stisk z roko.

Bila je to nekaka tiha »pogodba« med njima, tako da je rekla filozofka, ko sta prišla na Palackega nabrežje, sredi zelo nujnega, dasi drugače čisto mlačnega, a vendar visoko intelektualnega razgovora:

»Pojdeva ‚hnogam'!«

Jindre, otroka Františka, ni prav nič razžalil ta vulgarni izraz, čeprav se je ločil od ostalega izbranega govora kakor kremen od kristala. Nasprotno ga je bil še vesel, prilegal se je nekam prav znamenito k temu, da se samo po sebi razume — čeprav se nista domenila — da pojde z njo prav do Branika.

In tako se je zgodilo, da je to opoldne dvoril Jindra mlajši filozofki Jiřini vdrugič. To pot v nasprotni smeri, od Prage proti Braniku in videl je njeno vrtno bajto, kakšna je opoldne.

IV.

Dve fotografiji.

Drugo jutro na vse zgodaj je stal Jindra ml. pri oknu svoje sobe in brusil nož mikrometra, stroja, ki reže preparate, da bi bili dovolj tenki za mikroskop. Brušenje pretenkega jekla, ki reže tisočino milimetra debele ploščice, je zelo važna spretnost mikroskopije in se mora vršiti kar najskrbneje.

To je bila Jindrova spretnost in navada pri vsakem znanstvenem delu. Danes pa mu vendar delo ni hotelo izpod rok in ostrina je prijela nitko, ki jo je bilo treba odpraviti. Morda je bila tega kriva današnja svetloba pod sivim oblakom, s katerega je zopet od polnoči deževalo, sicer ne mnogo, toda neprestano.

Telefonska žica, ki je šla od prizidka nad Jindrovim oknom postrani doli do pritličja, drugekrati mrtva, črna, ošabno neupogljiva prema črta, je danes zelo oživela, ker so se vozile po njej velike svetle kapljice naglo navzdol. To je bil dosti vabljiv pogled, v katerega se je mogoče zamisliti cele minute, zaradi posebne znamenite ritmike v nastajanju kapljic, naraščanju v kaplje in njih poginu.

Spočetka so se pojavile tri drobčkane, skoro enako velike, skoro v enaki razdalji, prva še temna, druga z iskro, tretja že razsvetljena kakor žarnica, in že so se strnile vse tri v eno največjo in ta je začela drveti hitreje, vedno obsežnejša. Bežala je čim dalje bolj, le za majhen ulomek sekunde je začela iti bolj počasi, ko se je bližala drugi, ki je bila pred njo, in še za krajši hip, kakor se je zdelo, sta se obe ustavili in zdajci sta skočili ena v drugo, in sicer tako, da se je zasledovana udala zasledujoči in zdrsnila navzad v njeno naročje.

Tako spojene kaplje so nato kakor blazne drle navzdol in, dospevši po žici na določeno mesto, so se prevrnile skupno v propast.

Neštetokrat se je ponavljala ta igra kapljic, bežečih druga pred drugo, na begu svetlo naraščajočih, druga drugo dohitevajočih, kratko obotavljanje in potem strnjenje v eno. Zdelo se je to kakor eksakten fizičen eksperiment in Jindro kot znanstvenika je zelo zanimala sprva periodiciteta prizora, potem pa mu je prišla misel, da morejo te kapljice tudi prav dobro predstavljati biologični, životopisni postopek določenega človeškega dogodka, in že je videl v njih dvoje živečih bitosti in že je bila prva Jiřina in druga on sam.

No, očital si je zaradi tega domisleka in sram ga je postalo, njega neprijatelja vseh poetičnih sentimentov, ki ogrožajo zbranost misli pri delu.

— Kadar delamo, je treba delati!

(Nadaljevanje sledi.)

‚Griffon' motorji!
»Peugeot« kolesa ter deset raznih vrst koles, najboljši produkt svetovno znanih nemških in francoskih tovarn. Ugodna odplačila na obroke.
JUGU D. Z O. Z. — MARIBOR, XXIII Tattenbachova ul. 14.

Prodajalko,
zmožno slovenščine in nemščine z lepo pisavo, sprejmem. Ponudbe pod »Zmožna« na upravo Večernika. 2292

Samostojen gospod
išče perfektno kuharico, staro 25—35 let, ki je zmožna voditi gospodinjstvo. Reflektantinje naj se zglasijo v trgovini Sikošek na Koroški cesti št. 102. 2322

Elektroinštalacije,
montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Oficirsko pešadijsko uniformo
kupim. Prodajalec naj pusti naslov v upravi lista. 2314

Šoferja
sprejme takoj garaža Völker, Kersnikova ulica 1. 2313

Postrežnico sprejmem.
Zglasiti se v Tomšičevem drevoredu št. 225. 2312

Stanovanje lepo.
Reflektant iz Studencev naj javi svoj naslov, ker pošta ne sprejema šifriranih pisem. 2311

Meyer-jev leksikon,
24 zvezkov, skoraj nov, originalna vezava, prodam ceneno. Naslov pove uprava. 2289

MOŠKA ČRNA OBLEKA
za srednjo postavo, skoro nova, se ceno proda. — Beograjska ulica 22, part., levo.

Sobo in črkoslikanje,
barvanje fasad izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. IX

Učenca
sprejme trgovina perila, pletenin in drobnarij M. Pucher, Maribor, Gosposka ulica 19. 2284

Fotoamaterji
kupujejo pri strokovnjaku. Ca 200 aparatov stalno na zalogi. Izgotovljenje slik v 6 urah. Fotomeyer, Gosposka 39. 2182

Najvišje cene
plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Ilger-ja sin, Maribor, Gosposka ulica 15. 1548

‚Griffon' motorji!
350 cm³ sportna tipa. »Königswelle«, luksuzna tipa. Vse tipe na ugodna odplačila na obroke.
JUGU D. Z O. Z. — MARIBOR, XXIII Tattenbachova ul. 14.

Gramofone popravlja precizno le mehanična delavnica JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor, Tattenbachova ulica 14. Istotam velika izbira najboljših gramofonov znamke »Columbia« in gramofonskih plošč. 602

Spominjajte se CMD!

Vinotoč
Paltauf, Krčevina 168
nasproti občinskega urada Lajteršberg **otvorjen!** Izvrstno vino po 10 in 14 Din. Točim vino čez ulico

Juristi pozor!
Izšla sta Zbirke zakonov snopič 40 in 41:
Konkurzni zakon . . . . . Din 36·—, vezan v platno . . . . Din 48·—.
Zakon o ustroju vojske . . . . Din 50·—, vezan v platno . . . . Din 62·—.
Naročite jih takoj pri U
Tiskovni zadrugi v Mariboru, Aleksandrova 13.

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROZOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.